

מי ישלם על "העמידה האיתנה"

מי ישלם בפועל, בכסף, על עמידתם האיתנה ומתי? המעסיקים, שהמלחמה שחררה אותם מהאחריות לכל זה, שולחים להם מכתבים אמפטיים כי הם "יודעים כמה זה קשה" וממתינים יחד עמם להחלטות הממשלה. כן, זו הצלחת המסר של ה"ביחד". מי שאמור לשלם את הכסף ומי שאמור לקבל את הכסף נמצאים בעצם באותה סירה מתנדנדת בשל רוחות המלחמה. וישנם כמובן גם מנהלים המנצלים את האירוע להשיל מהארגון עוד כמה מקבלי משכורות. בחסות הטילים היוצא לחל"ת הפוך להיות לח"ת, היינו לא חוזר לתפקיד.

מחוץ לגבולות המולדת נמצאת קבוצה נוספת שעמדתה איתנה, כל הישראלים הממתינים לחילוץ. הם מתויגים ככאלה ש"נתקעו" בחו"ל, משמע שבאשמתם לקו בתכנון או בתזמון. כאילו לא היה סביר מבחינתם לחשוב שבמדינה הנדונה לחיות על חרבה, ההתארגנות להשבתם של נוסעים תהיה חלק מתיק התרגול של כל חברת תעופה: בסיס באירופה שאליה יש להגיע, מערך טיסות משם לטאבה, לדוגמה, והסעות מאורגנות משם. אך עם סגירת השמיים, המוכרת לנו, מתחילה מיד המסכת של אי הוודאות, החיפוש אחר פרוטקציות וקומבינות והחבר הדיילי שהיה איתך בצבא שאולי יכול לסייע. אין חברה שיש משמעות להתחייבותה המסחרית ללקוח, ובכלל זה ההתמודדות עם מצב ביטחוני מוכר ומתוכנן. כולם במלחמה. כולם עושים מאמץ, ותגידו תודה.

המלחמה הזו מלווה במסר כפול בנוגע למחשבה העצמאית של "העם". המנהיגות הישראלית מבקשת לעודד בעם האיראני חשיבה עצמאית מרדנית. כזו שאינה סוגדת למחירים שמשיית עליו השלטון כחלק מחונו. כאשר מדובר ביחס בין השלטון לישראלים הציפיה הפוכה. אמון מוחלט. נכונות לשלם כל מחיר, ככל שידרש, למי שך זמן שאין לו קצה ומבלי לשאול שאלות. זה עלול לא להחזיק, במיוחד כאשר המחירים ילכו ויגברו. כשאנשים יטפסו על הקירות וכשהכסף יתחיל לאוול.

הראשונים שיבואו אליהם בטענות הם אלו האחראים ליום יום של המעמד הסובל: המעסיקים, המנהלים, בעלי הבית. יתכן ועם הזמן לא יאמינו להם שאין בידם לעשות דבר, גם אם אין בידם. לא יקבלו את הטענות הנוגעות לממשלה, לכנסת, לעירייה. לגל הזה על המעסיקים להתכונן עם תשובות טובות ועם משאבים. בסוף עלול להיות פה זעם שהמטף של האמפתיה לא יוכל לכבות.

המלחמה מביאה איתה הזדמנויות ניהוליות לא מעטות ונראה שרובן הגדול מנוצלות לא רע. נעזוב כרגע את הרווחים הפוליטיים של מי שמנהל את קמפיין התור דעה הקשור למערכה ולמטרותיה. אלו נטחנים עד דק בין הפרשנים בתקשורת. נתמקד במינוף המלחמה למטרות עסקיות וניהוליות של בעלי שליטה ומנהלי חברות. עבר רם הקרבות והאזעקות הם נכס עסקי, הזדמנות להתנהגות חסרת רסן וחשבון מול עובדים, ספקים ולקוחות. כל עוד יורים, אפשר לעשות מה שרוצים. בחלק הגלוי לעין ישנם המרוויחים המידיים. כמעט כל מי שידו נושקת לעולם ה"דיפנס", קרנו עולה. התעשיות הביטחוניות הן הראשונות להרוויח מהמעמד הכפול של השאת ערך עצומה לעצמן לצד הדימוי של היותן מגינות המולדת. הן צפויות לרווחי עתק. גם קרנות הפרייבט-אקוויטי וקרנות ההון סיכון ממהרות לכוון את הדולרים שלהן לתחום. זו תקופה המשלכת נקמה ופחד. כולם בעולם רוצים להיות מסוגלים לתקוף ולהתמגן. ולכן, מי שיש לו מה לתרום או מספר שיש לו מה לתרום לכטב"מ, למל"ט או למזל"ט - ממגנט אליו את תשומת הלב.

אולם המשחק המרכזי של המרוויחים והמפסידים מהמלחמה מתרחש בעולם המקביל של האנשים הרגילים, אלה הרחוקים מן הצלחות של בעלי ההשפעה והכספים הגדולים. אלה שבין הריצות לממ"ד ולמקלט, אם בכלל יש להם, עסוקים בסוגיות של פרנסה, תעסוקה, בריאות ודאגה לילדים. אלה, המותשים, הלומי חוסר השינה, אי הוודאות והמסרים השוטפים אותם מאולפני הטלוויזיה. הם נאלצים, כך נראה, להתמודד עם הדיסרנס הקוגניטיבי הכרוך בסבלם עד שהם נתלים ברעיון שהסבל הזה בהווה הוא השקעה לטובת העתיד. כפי שהסבירה לעולם בתחילת מרץ קרוליין לויט, דוברת הבית הלבן, בסלוגן שהודהה מאוחר יותר על ידי אישים רבים מסביבתו של טראמפ: "This is a Short Term Disruption for the Long Term Gain".

ובנוסף לתקווה לעתיד טוב יותר, יש מסר אחד מנחם שהם מקבלים מעל כל פלטפורמה, במנות גדושות לאורך כל היום והלילה. המסר המכיל בתוכו את המזדמנות על יכולת העמידה והמשמעת האזרחית בנוגע להנחיות פיקוד העורף. המסר מלווה בתמונות של המוני אדם המתקבצים "יחד", כן יחד, במקלטים. גברים, נשים וילדים וטף. עם ישראל בווהרה.

בעולמם של האנשים הרגילים האלו החל, למשל, הקרב על התעסוקה, או בשמו המכובס: הקרב על החל"ת. אנשים רבים לא הולכים לעבודה, לא מקבלים משכורת ולא יודעים: כל זה על חשבון ימי חופשה? ביטוח לאומי?

זו הצלחת מסר ה"ביחד" במלחמה, מנהלים ועובדים, מי שאמור לשלם את הכסף ומי שאמור לקבל את הכסף, נמצאים באותה סירה מתנדנדת. ובחסות הטילים היוצא לחל"ת ייהפך לח"ת - לא חוזר לתפקיד

ד"ר איתי שילוני הוא מייסד ומנכ"ל S2R, חברה לייעוץ ארגוני אסטרטגי ומרצה עמית בביה"ס אריסון למינהל עסקים באוניברסיטת רייכמן

page

361